Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi
Ordu University Journal of Nursing Studies

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Araştırma Makalesi/ Research Article

Doğum Sonu Konfor Düzeyinin Emzirme Öz-Yeterliliğine Etkisi

The Effect of Postpartum Comfort Level on Breastfeeding Self-Efficacy

İffet Güler Kaya[1] Gözde Küğcümen[2]

[1]İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE
[2]İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 27/11/2024 **Kabul tarihi/ Date of acceptance:** 22/08/2025
© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Türkiye, **Published online**: 02/10/2026

ÖZ

Amaç: Bu çalışma doğum sonu dönemdeki annelerin konfor düzeyinin emzirme öz-yeterliliklerine olan etkisini incelemek amacıyla, tanımlayıcı kesitsel türde gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışma, Özel bir hastanede doğum sonu kliniğinde yeni doğum yapmış 376 anne ile yürütülmüştür. Veriler, Tanıtıcı Anket Formu, Doğum Sonrası Konfor Ölçeği (DSKÖ) ve Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler, bağımsız t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve post hoc (Tukey, LSD) kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Annelerin doğum sonu konfor toplam ortalaması 123.99±11.78 ve postpartum emzirme öz yeterlilik toplam ortalaması 52.64±9.12 olduğu belirlenmiştir. Annelerin doğum sonu konfor düzeyi ile emzirme öz-yeterlilikleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0,001). Doğum şekli, gebelik planlaması, hastanede kalış süresi, eğitim alma ve sosyal destek gibi faktörlerin doğum sonu konfor ve emzirme öz-yeterliliği üzerinde belirleyici olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Doğum sonu konfor düzeyi yüksek olan annelerin emzirme öz-yeterlilik puanlarının da arttığı görülmektedir. Doğum sonrası dönemde annelerin konfor düzeyini ve emzirme öz-yeterliliğini artırmak için eş desteği teşvik edilmeli ve sağlık profesyonelleri bu alanlarda destekleyici müdahaleler gerçekleştirmelidir.

Anahtar kelimeler: Doğum sonu dönem, emzirme öz yeterliliği, doğum sonu konfor düzeyi

ABSTRACT

Objective: This descriptive and cross-sectional study was conducted to examine the effect of postpartum comfort levels on breastfeeding self-efficacy in mothers.

Methods: The study was carried out with 376 postpartum mothers in the postpartum clinic of a private hospital. Data were collected using the Descriptive Information Form, the Postpartum Comfort Scale (PCS), and the Breastfeeding Self-Efficacy Scale. The data were analyzed using independent t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and post-hoc tests (Tukey, LSD).

Results: The mean postpartum comfort score of the mothers was 123.99±11.78, and the mean postpartum breastfeeding self-efficacy score was 52.64±9.12. A positive and significant relationship was found between postpartum comfort and breastfeeding self-efficacy (p<0.001). Mode of delivery, pregnancy planning, length of hospital stay, prenatal education, and social support were identified as significant factors affecting both postpartum comfort and breastfeeding self-efficacy.

Conclusion: Higher postpartum comfort levels were associated with higher breastfeeding self-efficacy scores. Postpartum care practices should include partner support and health professional interventions aimed at improving maternal comfort and promoting breastfeeding.

Keywords: Postpartum period, breastfeeding self-efficacy, postpartum comfort level

ORCID IDs of the authors: İGK: 0000-0003-2643-1776; GK: 0000-0001-7052-3817
Sorumlu yazar/Corresponding author: İffet Güler Kaya
İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Ebelik Bölümü, İstanbul, TÜRKİYE
e-posta/e-mail: iffetgulerkaya@gmail.com
Atıf/Citation: Kaya İG, Küğcümen G. (2026). Doğum sonu konfor düzeyinin emzirme öz-yeterliliğine etkisi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 9(4), 631-645. DOI:1038108/ouhcd.1591929

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Giriş

Konfor kavramı, Kolcaba'nın (1994) geliştirdiği Konfor Kuramı çerçevesinde; bireyin temel fizyolojik, psikososyal, spritüel ve çevresel gereksinimlerinin bütüncül bir yaklaşımla karşılanması sonucunda ortaya çıkan, geçici ancak anlamlı bir ferahlama, huzur ve güçlenme durumu olarak tanımlanmaktadır. Bu kuram, konforu yalnızca fiziksel rahatlıkla sınırlı görmemekte; bireyin sorunlarla baş etme kapasitesini artıran, çok boyutlu ve dinamik bir deneyim olarak ele almaktadır. Dolayısıyla konfor, sağlık bakım sürecinde hemşirelik uygulamalarının merkezinde yer almakta; bireyin yaşam kalitesini artıran, iyileşme sürecini destekleyen önemli bir kavramsal yapı olarak değerlendirilmektedir (Kolcaba, 2003).

Konfor düzeyi düşük olan bireylerde fiziksel ve ruhsal bir eksiklik hissi oluşurken, bu gereksinimlerin uygun biçimde karşılanması bireyin iyi oluş halini desteklemektedir. Sağlık profesyonelleri, konforu olumsuz etkileyen faktörleri ortadan kaldırarak bireyin hem iyileşme sürecine katkı sağlamakta hem de günlük yaşam aktivitelerine daha sağlıklı ve güçlü bir şekilde dönmesine yardımcı olmaktadır (Kolcaba, 2003).

Kadınların yaşam dönemlerinde geçirdiği fiziksel, psiko-spiritüel, sosyal değişiklikler konfor düzeylerini etkilemektedir. Bu süreçlerin en başında doğum ve doğum sonu süreç yer almaktadır (Birgili, 2020; Derya ve ark., 2021; Tutton ve Seers, 2003). Doğum sonu konfor düzeyi, kadının eğitim düzeyi, gelir düzeyi, doğum şekli, gebeliğin planlı olma durumu, doğum sonrası sağlık sorunları (Altuntuğ ve Ege, 2013; Çapık ve ark., 2014; Işık ve ark., 2018) beklentilerin karşılanmaması, yetersiz bakım ve çevre koşullardan etkilenmektedir (Akgün ve Aksoy, 2020). Doğum sonu dönemde (DS) konforu etkileyen faktörlerden biri de yenidoğan ve yenidoğana ilişkin sorunlardır (Çırlak ve Erdemir, 2013).

Doğum sonu konfor düzeyinin düşük olması doğum sonu iyileşme sürecini, postpartum depresyonu, emzirme başarısını ve yenidoğan sağlığını da olumsuz olarak etkileyebilmektedir (Özkan ve ark., 2024; Terzi ve Kaya, 2017). DS konforu için öncelikle DS döneme annenin uyumu sağlanmalıdır. DS uyumu sağlamak için emzirmenin erken başlaması ve devam etmesi, anne bebek etkileşiminin zamanında sağlanması, nitelikli hemşirelik ve ebelik bakımı ile komplikasyonların önlenmesi oldukça önemlidir (Aksoy ve Pasinlioğlu, 2017).

Doğum sonu dönemde sosyal destek sistemlerinin güçlendirilmesi, fiziksel şikayetlerin azaltılması ve anneye sunulan nitelikli hemşirelik ve ebelik bakımının artırılması; annenin bu döneme uyumunu kolaylaştırmakta ve konfor düzeyinin yükselmesine katkı sağlamaktadır (Altuntuğ ve Ege, 2013; Özkan ve ark., 2024). Doğum sonu konfor düzeyinin yüksek olması, annenin kendini güvende hissetmesini, huzura kavuşmasını sağlayarak öz bakımına ve bebek bakımına, emzirmeye olumlu katkı sağlamaktadır. Yapılan çalışmalarda doğum sonu konfor düzeyinin emzirme öz-yeterlilik algısı ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (Yıldız ve Akbayrak, 2014; Terzi ve Kaya, 2017). Emzirme bilgi gereksinimleri karşılanmış annelerin doğum sonu konfor düzeylerinin daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Aksoy ve Pasinlioğlu, 2017). Bu araştırmanın, doğum sonu konfor düzeyinin emzirme öz-yeterliliği üzerindeki etkisini ortaya koyması, emzirme danışmanlığı ve postpartum bakım hizmetlerinin bütüncül bir yaklaşımla planlanmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Böylece annelerin hem fiziksel hem de psikolojik konforunun artırılmasının emzirme başarısını destekleyebileceğine dair literatüre yeni kanıtlar sunması amaçlanmaktadır. Ayrıca elde edilen bulguların, sağlık profesyonellerinin doğum sonu bakım süreçlerinde konfor odaklı uygulamalara daha fazla önem vermelerine ve kurumsal emzirme destek programlarının geliştirilmesine yol göstermesi beklenmektedir.

Sağlık profesyonellerinin doğum sonu konforu etkileyen durumları tespit ederek önlemler almaları ve eğitimler planlayarak anne ve bebek sağlığını yükseltmek öncelikli görevleri arasındadır. Bu araştırma, annelerin doğum sonrası konfor düzeyleri ve emzirme öz yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi incelemek, doğum sonrası konfor düzeylerini etkileyen sosyodemografik, obstetrik ve doğum süreçlerine ilişkin faktörleri değerlendirmek ve bu faktörlerin emzirme öz yeterliliği üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, doğum sonu konfor düzeyinin emzirme öz-yeterliliğine etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Türü

Annelerin doğum sonu konfor düzeylerinin emzirme öz yeterlilikleri üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır.

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, çalışmanın yürütüldüğü merkeze son altı ay içerisinde başvuran 3.397 doğum yapan kadın oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü, %5 kabul edilebilir hata payı ve %95 güven düzeyi esas alınarak en az 346 katılımcı ile görüşülmesi gerektiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda, araştırmaya 362 doğum sonrası kadın dahil edilmiştir.

Araştırma örneklemini; çalışmaya katılmayı kabul eden, 18 yaş ve üzeri, Türkçe iletişim kurabilen ve doğum sonrası ilk 48 saat içinde emzirmeyi deneyimlemiş anneler oluşturmuştur. Evrenin tanımlanması, araştırmanın kapsamının ve genellenebilirliğinin açıklanması açısından önem arz etmektedir.

Verilerin Toplanması

Veriler, Nisan-Ekim 2022 tarihleri arasında İstanbul'daki özel bir hastanenin doğum sonu servisinde yatan annelerle araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Veri toplamada yan tutmayı önlemek adına protokol numarası çift sayı ile biten lohusalar çalışmaya alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Tanıtıcı Bilgi Formu: Tanıtıcı bilgi formu 35 sorudan oluşmaktadır. Anneye ilişkin tanıtıcı bilgileri (1-18), doğum sürecine ilişkin bilgileri (19-26), emzirmeye ilişkin bilgileri (26-35) içermektedir (Birgili, 2020; Küçükoğlu ve Çelebioğlu, 2014; Pınar et al., 2009).

Doğum Sonu Konfor Ölçeği (DSKÖ): Karakaplan ve Yıldız tarafından geliştirilmiş, likert tipi bir ölçektir. Ölçek, 34 maddeden ve üç alt boyuttan (fiziksel, psikospiritüel ve sosyokültürel) oluşmaktadır. Ölçekte yer alan olumlu ifadeler için "kesinlikle katılmıyorum" 1 puan, "tamamen katılıyorum" 5 puan şeklinde; olumsuz ifadeler için ise tersine puanlama yapılmakta olup, "kesinlikle katılmıyorum" 5 puan ve "tamamen katılıyorum" 1 puan olarak değerlendirilmektedir (Karakaplan, 2010). Bu doğrultuda ölçekten alınacak en düşük puan 34, en yüksek puan 170'tir. Ölçekten elde edilen toplam puan madde sayısına bölünerek ortalama değer saptanır ve sonuç 1-5 dağılımında gösterilir. Temelde düşük konfor 1, yüksek konfor 5 ile ifade edilmektedir. Ölçekten alınan puanın artması konforun arttığını göstermektedir. Ölçekten elde edilen toplam puan arttıkça, bireyin konfor düzeyinin de arttığı kabul edilmektedir. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı, toplam Doğum Sonu Konfor Ölçeği (DSKÖ) için 0,78; fiziksel alt boyut için 0,78; psikospiritüel alt boyut için 0,70 ve sosyokültürel alt boyut için 0,62 olarak bildirilmiştir (Karakaplan, 2010). Bu çalışmada ise, toplam DSKÖ için Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0,809 olarak belirlenmiştir.

Postpartum Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeğinin Kısa Formu (EÖYÖ): Dennis ve Faux (1999) tarafından geliştirilen, Aluş Tokat ve Okumuş'un (2010) Türkçe geçerlilik güvenirliğini yaptığı 14 soruluk ölçek, annenin emzirmeye ilişkin düşünceleri, kendine güvenmesi ve kendilerini ne kadar yeterli hissettiklerini değerlendirmektedir (Dennis ve Faux, 1999; Alus -Tokat ve ark., 2010). Ölçek beşli likert tipte olup, "hiç emin değilim" (1 puan) ve "her zaman eminim" (5 puan) şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en az puan 14, en fazla puan 70'tir. Ölçek puanının artması emzirme öz-yeterliliğin yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca 14-33, 33-53 ve 53-70 puan aralıklarını elde etmek sırasıyla düşük, orta ve yüksek öz yeterlik olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,86 olarak saptanmıştır (Dennis ve Faux, 1999; Alus Tokat ve ark., 2010). Bu çalışmanın örneklemi için toplam Cronbach alfa değeri 0,901 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için X Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Karar Tarihi:17.12.2021 Karar No:1245) onay alınmıştır. Çalışmanın yapıldığı kurumdan kurum onayı alınmıştır. Çalışmaya katılan kadınlara çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Bilgilendirilmiş gönüllü olur formu imzalatılmıştır. Çalışma Helsinki deklerasyonuna uygun olarak yürütülmüştür.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmanın amacına uygun olarak 376 kişiden toplanan veriler SPSS 26 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen katılımcıların tanıtıcı bilgilerine ilişkin verileri için; sayı, yüzde dağılımları, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum, frekans değerleri verilmiştir. Bu çalışmada bağımsız grup t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Aynı zamanda iki bağımlı değişken arasındaki doğrusal ilişkinin yönü ve gücü Pearson korelasyon analizi ile, bağımlı ve bağımsız değişkenler arası ilişkiler ise doğrusal regresyon analizi ile belirlenmiştir.

Bulgular

Çalışmaya katılan annelerin %40.2'si 26-30 yaş aralığında, %68.4'ü lisans ve üstü eğitimi almış, %33'ü bir işte çalışıyor, %62.5'i gelir gidere denk

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

ve %94.4'ü çekirdek aileye sahiptir. Çalışmaya katılan annelerin yaşa göre doğum sonu konfor toplam puanı fiziksel konfor puanları ve postpartum emzirme öz yeterlilik toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0.05$). Yapılan değerlendirmede, doğum sonu konfor toplam puanı, alt boyut puanları ve EÖYÖ puanlarının 30 yaş ve üzeri annelerde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 1). Annelerin eğitim durumuna göre psikospiritüel konfor ve emzirme öz-yeterlilik toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Çalışma durumuna göre yalnızca emzirme öz-yeterlilik puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunurken, doğum sonu konfor puanında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Çalışmayan annelerin, çalışan annelere kıyasla emzirme öz-yeterlilik puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Gelir durumu ve aile tipine göre DSKÖ puanları, fiziksel konfor, psikospritüel konfor, sosyokültürel konfor puanları ve EÖYÖ puanları aile tipine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$) (Tablo 1).

Tablo 1. Kadınların tanıtıcı ve obstetrik özellikleri ile DSKÖ ve EÖYÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

Demografik Özellikler	n (%)	DKSKÖ Toplam	Fiziksel Konfor	Psikospritüel Konfor	Sosyokültürel Konfor	EÖYÖ Toplam
Yaş		**Ort ± SS**	**Ort ± SS**	**Ort ± SS**	**Ort ± SS**	**Ort ± SS**
25 ve Altı	74(19.7)	112.26±7.54	45.89±6.38	41.93±3.63	34.41±4.75	49.78±8.44
26-30	151(40.2)	114.69±8.37	46.40±6.32	42.46±3.66	34.08±4.67	51.87±10.25
31-35	97(25.8)	111.48±6.91	48.58±7.28	41.41±4.12	35.43±4.38	53.04±7.54
36 ve Üstü	54(14.4)	111.94±7.19	48.72±6.52	42.20±4.19	35.79±4.07	57.96±7.04
F		4.250	4.058	1.512	2.902	9.582
p		**0.006**	**0.007**	0.211	**0.035**	**0.000**
PostHoc		2>1. 2>3. 2>4	3>1. 4>1. 3>2. 4>2		3>2. 4>2	3>1. 4>1. 4>2. 4>3
Eğitim Durumu						
İlköğretim	32(8.5)	124.53±13.22	48.15±6.13	41.78±4.94	34.59±5.18	56.47±8.27
Lise	87(23.1)	122.08±11.83	46.73±6.55	41.18±3.91	34.16±4.37	53.66±9.18
Lisans ve Üstü	257(68.4)	124.57±11.56	47.23±6.83	42.37±3.66	34.96±4.55	51.81±9.07
F		1.497	0.537	3.217	1.016	4.493
p		0.225	0.585	**0.041**	0.363	**0.012**
PostHoc				3>2		
Gebeliğin Planlı Olma Durumu						
Hayır	39(10.4)	117.2±13.09	43.38±6.715	40.56±4.382	33.33±5.19	53.64±11.29
Evet	337(89.6)	124.77±11.39	47.64±6.571	42.22±3.773	34.90±4.47	52.520±8.85
t		-3.82	-3.821	-2.554	-2.046	0.726
p		**0.000**	**0.000**	**0.011**	**0.041**	0.552
Gebelik Sayısı						
1.	182(48.4)	122.91±10.65	46.17±6.13	42.54±3.48	34.19±4.29	49.94±8.98
2.	131(34.8)	124.58±13.34	47.92±7.30	41.67±4.10	34.97±5.03	53.98±8.97
3. Ve Üzeri	63(16.75)	125.90±11.30	48.65±6.63	41.39±4.26	35.85±4.12	57.63±6.98
F		1.764	4.442	3.016	3.410	20.806
p		0.173	**0.012**	**0.050**	**0.034**	**0.000**
PostHoc			2>1. 3>1	1>3	3>1	2>1. 3>1. 3>2
Gebelik Süresinde Eğitim Alma Durumu						
Hayır	240(%63.8)	111.96±7.57	43.13±4.07	40.42±3.55	28.40±4.08	51.98±8.89
Evet	136(%36.2)	114.81±7.86	44.10±4.37	41.18±3.25	29.53±4.50	53.79±9.43
t		3.458	2.159	2.031	2.48	1.859
p		**0.001**	**0.031**	**0.043**	**0.014**	0.064

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Tablo 1. (Devam) Kadınların tanıtıcı ve obstetrik özellikleri ile DSKÖ ve EÖYÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

Demografik Özellikler	n (%)	DKSKÖ Toplam	Fiziksel Konfor	Psikospritüel Konfor	Sosyokültürel Konfor	EÖYÖ Toplam
Doğum Şekli						
Normal	169 (%44.9)	125.97±11.78	49.07±6.43	42.23±3.89	34.67±4.531	52.64±9.43
Sezaryan	207(%55.1)	122.37±11.57	45.67±6.53	41.90±3.87	34.80±4.611	52.63±8.88
t		2.976	5.048	0.816	-0.269	0.018
p		**0.003**	**0.000**	0.415	0.788	0.986
Posthoc:		1>2 (p<0.05)	1>2 (p<0.05)			
Doğum Sonu Hastanede Kalış Süresi						
24 Saat	148(%39.4)	126.77±11.86	49.37±6.41	42.19±3.89	35.21±4.47	52.07±8.71
36 Saat	119(%31.6)	120.68±10.16	44.77±5.99	41.83±3.27	34.07±4.55	54.09±10.26
48 Saat ve Üstü	109(%29.0)	123.83±12.51	46.89±6.90	42.09±4.41	34.84±4.66	51.81±8.19
F		9.224	17.008	0.300	2.079	2.261
p		**0.000**	**0.000**	0.741	0.127	0.106
PostHoc=		1>2. 3>2. 1>3	1>2. 3>2. 1>3			

*t:bağımsız örneklemler t-testi. F: Tek yönlü ANOVA testi.**p < .001; *p < .05.*

Katılımcıların obstetrik özelliklerine ile ölçek puan ortalamalarının tablo 1 'de yer verilmiştir.

Gebeliğin planlı olma durumu, DSKÖ toplam puanı ve alt boyut puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Gebeliği planlı olmayan annelerin doğum sonu konfor ortalaması 117.20±13.09 iken, gebeliği planlı olan annelerin ortalaması 124.77±11.39 olarak bulunmuştur (p <0,05). Bu bulgular, gebeliği planlı olan annelerin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek doğum sonu konforuna sahip olduğunu göstermektedir.

Gebelik sayısı ile DSKÖ alt boyut puanları ile EÖYÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0.05). "Post-hoc analizler, üçüncü gebeliği yaşayan annelerin, ilk gebeliği yaşayanlara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek doğum sonu konforuna sahip olduğunu ortaya koymuştur. Gebelik sayısı ve yaşayan çocuk sayısı ile psikospiritüel konfor puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0.05).Yaşayan çocuk sayısına göre fiziksel konfor puanı ve EÖYÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0.05).Gebelik sayısı arttıkça fiziksel, sosyokültürel konfor puanı ve EÖYÖ toplam puanı artarken psikospiritüel konfor puanı azaltmaktadır.

Doğum şekline göre, DSKÖ puanları ve fiziksel konfor puanı istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterirken (p<0.05), sosyokültürel, psikospiritüel konfor puanları benzer dağılım göstermektedir (p<0.05). Normal doğum yapan annelerin daha yüksek bir konfor düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Annelerin DSKÖ ve fiziksel konfor puanları doğum sonu hastanede kalış süresine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0.05). Post-hoc analizler sonucunda 24 saat kalan annelerin diğer gruplardan istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek bir konfor düzeyine sahip olduğu saptanmıştır. Hastanede kalış süresi arttıkça DSKÖ puanının ve fiziksel konfor puanının arttığı bulunmuştur.

Çalışmada annelerin %63.8'inin gebelik süresince eğitim almadığı saptanmıştır. Eğitim alma durumuna göre annelerin DSKÖ toplam puanları ve alt boyut puanları ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0,05). Eğitim alan kadınların DSKÖ toplam puanları alt boyut puanları almayanlardan daha yüksektir (Tablo 1).

Tablo 2'de Katılımcıların ölçek ortalamaları yer almaktadır. Annelerin postpartum emzirme öz yeterlilik toplam puan ortalaması 52,640±9,124 (Min=21; Maks=70), "doğum sonu konfor toplam puan ortalaması 123.99±11.78 (Min=84; Maks=165), "fiziksel konfor" toplam puan ortalaması 47.20±6.70 (Min=30; Maks=69), "psikospiritüel konfor" toplam puan ortalaması 42.05±3.86 (Min=23; Maks=50), "sosyokültürel

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

konfor" toplam puan ortalaması 34.74±4.56 (Min=20; Maks=47), olarak saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Ölçek puan ortalamaları (n:376)

Ölçekler	Ort± Ss	Min- Maks.
Doğum Sonu Konfor Toplam	123.9±11.7	84 -165
Fiziksel Konfor	47.20±6.70	30-69
Psikospritüel Kültür	42.05±3.83	23-50
Sosyokültürel Kültür	34.74±4.56	20-47
Postpartum Emzirme Öz Yeterlilik Toplam	52.6±9.17	21-70

***p < .001; *p < .05.*

Katılımcıların doğum süreci ve sosyal destek durumu ile ölçek ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 3'te görülmektedir. Annelerin doğum sürecinin kendisinde bıraktığı etkiyi tanımlamalarına göre DSKÖ toplam puanı ve alt boyutları ve EÖYÖ toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (p<0.05). Doğum süreci iyi olarak niteleyen annelerin DSKÖ ve EÖYÖ puanları da yüksek bulunmuştur.

Annelerin doğum sonrası hissettikleri duyguları tanımlamaları ile DSKÖ toplam puanı, alt boyut puanları ve EÖYÖ toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (p<0.05). Kendini mutlu olarak ifade eden annelerin ölçek puanlarının istatistiksel olarak istatistiksel olarak düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada annelerin %81.4'ü doğum sonrası yardıma ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. Doğum sonrası yardıma ihtiyaç duymayanların DSKÖ ve EÖYÖ toplam puanları, fiziksel konfor puanları ve sosyokültürel kültür alt boyut puanları doğum sonrası yardıma ihtiyaç duyanların puanlarından yüksek bulunmuştur (p<0.05).

Çalışmada annelerin %29.4'ünün emzirme konusunda yardıma gereksinim duyduğu görülmüştür. Annelerin EÖYÖ puanları ise yardıma gereksinim duyduğu konulara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir (p<0.05).

Doğum sonu eş desteği alan annelerin DSKÖ toplam puanı ile, fiziksel ve psikospiritüel konfor puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0.05). Eş desteği alanların DSKÖ toplam puanı ile fiziksel konfor puanı daha yüksek bulunmuştur.

Çalışmada, annelerin %45.5'inin emzirme deneyimine sahip olduğu ve %57.9'unun emzirme deneyiminin 24 ay ve üzerinde sürdüğü belirlenmiştir. Emzirme deneyimi ile DSKÖ toplam puanı ve fiziksel, sosyokültürel konfor alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yokken, EÖYÖ puanları ile psikospiritüel konfor puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır (p<0.05).

Çalışmada annelerin %84.3'ünün gebeliklerinde emzirme eğitimi almadığı, eğitim alanların DSKÖ ve EÖYÖ puanı istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Emzirmede yardım alma durumu ile DSKÖ ve EÖYÖ toplam puanları arasında anlamlı fark saptanmıştır (p<0.05). Emzirme yardımı alanların konfor puanı daha yüksek bulunurken emzirme öz yeterlilik puanı daha düşük bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 3'te katılımcıların emzirme deneyim özellikler ile ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılması yer almaktadır. DSKÖ toplam puanı ile EÖYÖ toplam puanı arasında pozitif yönlü hafif düzeyde istatistiksel anlamlı ilişki saptanmıştır (r = 0.326, p = 0.000).

Tablo 3. Annenin doğum süreci emzirme deneyimi ve sosyal destek durumu göre DSKÖ ve EÖYÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

Özellikler	n (%)	DSKÖ Toplam Ort ± SS	Fiziksel Konfor Ort ± SS	Psikospritüel Konfor Ort ± SS	Sosyokültürel Konfor Ort ± SS	EÖYÖ Toplam Ort ± SS
Doğum Sürecinin Kendisinde Bıraktığı Etkiyi Nitelemeleri						
İyi	187 (%49.7)	126.26±10.98	48.30±6.60	42.85±3.84	35.11±4.24	53.99±8.43
Orta	141 (%37.5)	123.66±11.40	47.19±6.49	41.51±3.47	34.95±4.61	51.48±9.46
Kötü	48 (%12.8)	116.12±12.63	42.93±6.09	40.521±4.37	32.66±5.17	50.75±10.04
F		15.318	12.997	9.541	5.889	4.283
P		**0.000**	**0.000**	**0.000**	**0.003**	**0.014**
PostHoc		1>2, 1>3, 2>3	1>3, 2>3	1>2, 1>3	1>3, 2>3	1>2, 1>3

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Tablo 3. (Devam) Annenin doğum süreci emzirme deneyimi ve sosyal destek durumu göre DSKÖ ve EÖYÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

Özellikler	n (%)	DSKÖ Toplam Ort ± SS	Fiziksel Konfor Ort ± SS	Psikospritüel Konfor Ort ± SS	Sosyokültürel Konfor Ort ± SS	EÖYÖ Toplam Ort ± SS
Doğum Sonrası Hissettiği Duyguları Nasıl Nitelemeleri						
Mutlu	188 (%50.0)	127.07±10.85	48.83±6.48	42.56±3.60	35.67±4.27	53.82±7.67
Heyecanlı	134 (%35.6)	123.93±10.46	47.00±6.04	42.49±3.39	34.43±4.44	52.26±10.06
Üzgün	15 (%4.0)	111.80±14.09	41.06±6.40	37.20±5.53	33.53±5.96	48.27±10.13
Korkmuş. çaresiz	39 (%10.4)	114.05±11.30	42.33±6.39	39.92±4.02	31.79±4.43	49.90±10.80
F		22.064	16.652	14.993	9.136	3.516
p		**0.000**	**0.000**	**0.000**	**0.000**	**0.015**
PostHoc		1>2, 1>3, 2>3, 1>4, 2>4	1>2, 1>3, 2>3, 1>4, 2>4	1>3, 2>3, 4>3, 1>4, 2>4	1>2, 1>4, 2>4	1>3, 1>4
Doğum Sonrası Eşin Desteğini Alma Durumu						
Hayır	27 (%7.2)	109.78±9.15	43.41±5.09	35.74±3.38	30.63±4.56	52.67±9.36
Evet	349 (%92.8)	113.24±7.63	43.49±4.13	41.08±3.16	28.67±4.22	52.63±9.11
t		-2.235	-0.098	-8.407	2.313	0.018
		0.026	0.922	**0.000**	**0.021**	0.985
Doğum Sonrası Yardıma İhtiyaç Duyma Durumu						
Hayır	70 (%18.6)	131.10±10.07	50.95±6.36	42.40±3.53	37.74±3.25	54.81±7.71
Evet	306 (%81.4)	122.36±11.59	46.34±6.49	41.97±3.94	34.05±4.55	52.14±9.35
t		5.831	5.389	0.838	6.402	2.226
p		**0.000**	**0.000**	0.403	**0.000**	**0.013**
Yardıma Gereksinim Duyduğu Konular						
Emzirme	90 (%29.4)	122.93±9.77	46.05±6.07	42.36±2.98	34.51±4.33	46.66±9.06
Harekette Kısıtlılık	66 (%21.6)	123.75±11.26	46.54±6.40	42.37±3.54	34.83±4.31	54.71±7.93
Kişisel Bakım	53 (%17.3)	122.30±10.73	45.83±5.83	42.28±3.62	34.18±4.80	53.19±8.52
Ev İşleri	51 (%16.7)	120.75±14.46	47.15±6.82	40.62±5.54	32.98±4.94	53.39±8.96
Diğer Çocuklara Vakit Ayıramama	46 (%15.0)	121.13±12.64	46.28±7.81	41.73±4.16	33.10±4.37	56.57±8.59
F		0.667	0.341	2.036	1.950	13.975
p		0.615	0.850	0.089	0.102	**0.000**
PostHoc=						2>1, 3>1, 4>1, 5>1
Emzirme Deneyimi Olma Durumu						
Hayır	205 (%54.5)	123.07±11.21	46.26±6.43	42.47±3.54	34.33±4.46	49.93±9.16
Evet	171 (%45.5)	125.09±12.38	48.32±6.86	41.53±4.17	35.23±4.68	55.88±7.96
t		-1.655	-2.996	2.361	-1.903	-6.644
p		0.099	**0.003**	**0.019**	0.058	**0.000**
Emzirme Eğitimi Alma Durumu						
Hayır	317 (%84.3)	123.65±11.80	46.94±6.68	41.98±3.94	34.72±4.58	51.88±9.08
Evet	59 (%15.7)	125.81±11.63	48.59±6.71	42.39±3.45	34.83±4.51	56.71±8.28
t/		-2.245	-1.744	-0.733	-0.157	-3.804
p		**0.018**	0.082	0.464	0.875	**0.000**
İlk Emzirmede Yardım Alma Durumu						
Hayır	80 (%21.3)	111.27±7.11	42.86±3.80	40.35±3.40	28.06±3.66	57.29±7.78
Evet	296 (%78.7)	113.45±7.91	43.65±4.29	40.79±3.47	29.01±4.40	51.38±9.06
t		-2.230	-1.493	-1.010	-1.766	5.324
p		**0.026**	0.136	0.313	0.078	**0.000**

*t: bağımsız örneklemler t-testi. F: Tek yönlü ANOVA testi.**p < .001; *p < .05.*

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Fiziksel Konfor alt boyut puanı ile EÖYÖ toplam puanı arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (r = 0.275) bulunmaktadır. Bu bulgu, fiziksel konforun emzirme sürecindeki önemini vurgulamaktadır; annelerin fiziksel olarak rahat hissetmeleri emzirmeyi daha kolay hale getirebilir.

Psiko-Spiritüel Konfor alt boyut puanı ile EÖYÖ toplam puanı arasındaki ilişki (r = 0.282, p = 0.000) de pozitif bir korelasyona işaret etmektedir.

Sosyokültürel konfor ile emzirme öz-yeterlilik (EÖYÖ) toplam puanı arasında pozitif yönlü, hafif düzeyde ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (r = 0.199, p = 0.000); bu ilişki, diğer alt boyutlara kıyasla daha düşük düzeydedir (Tablo 4.

Tablo 4. Doğum sonu konfor ölçeği ile emzirme öz yeterlilik ölçeği korelasyon analizi

		DSKÖ Toplam	DSKÖ alt boyutları		
			Fiziksel Konfor	Psikospritüel Konfor	Sosyokültürel Konfor
EÖYÖ	r	0.326**	0.275**	0.282**	0.199**
Toplam Puanı	p	0.000	0.000	0.000	0.000

*<0.05; **<0.01; Pearson Korelasyon Analiz

Çalışmaya katılan annelerin doğum sonu konfor puanı, doğum şekli, epizyotomi, gebeliğin planlı olma durumu ve emzirme öz yeterlilik puanı değişkenleri birlikte değerlendirildiğinde doğum sonu konfor toplam varyansının %18'ini açıklamaktadır. Model istatistiksel olarak %99 güven seviyesinde önemli bulunmuştur (r = .425, R^2 = .18, p = .001). Tablo 5'te sunulan çok değişkenli doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, gebeliğin isteyerek olma durumu (B=7.805, %95 GA [4.234, 11.376], p<0.001), doğum şekli (B=6.123, %95 GA [2.902, 9.344], p<0.001) ve postpartum emzirme öz-yeterlilik puanı (B=0.428, %95 GA [0.308, 0.548], p<0.001) doğum sonu konfor düzeyinin anlamlı pozitif yordayıcıları olarak belirlenmiştir. Buna göre, gebeliğin planlı olması, vajinal doğum yapma ve emzirme öz-yeterliliğinin yüksek olması, annenin doğum sonrası konforunu artıran önemli faktörler olarak öne çıkmaktadır. Öte yandan, epizyotomi uygulaması doğum sonu konfor düzeyini anlamlı şekilde negatif yönde etkilemiştir. Model genel olarak doğum sonu konfor varyansının %18'ini açıklamakta olup, modelin anlamlılığı istatistiksel olarak desteklenmektedir (p<0.001), (Tablo 5).

Tablo 5. DSKÖ açıklayan çok değişkenli doğrusal regresyon model tablosu

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	%95 CI (Alt - Üst)	p
Gebeliğin Planlı Olma Durumu	7.805	1.817	.202	4.294	4.234 – 11.376	.000
Epizyotomi	-3.984	1.750	-.158	-2.276	-7.423 – -0.545	.023
Doğum Şekli	6.123	1.640	.259	3.734	2.896 – 9.350	.000
EÖYÖ Toplam	.428	.061	.331	7.038	0.308 – 0.548	.000

Bağımlı Değişken; Doğum Sonu Konfor Ölçeği. B: Beta Katsayısı Std(B): Standardize Edilmiş Beta Katsayısı t: Test Değeri p: Anlamlılık Değeri Level of significance: *p < 0.05; **p < 0.01 ; Durbin-Watson=1.767 . F= 20.481

Tartışma

Doğum sonrası dönem, annenin sadece fiziksel iyileşmesiyle sınırlı kalmayan; psikolojik, sosyal ve duygusal uyumu da kapsayan çok boyutlu bir süreci ifade eder. Bu süreçte konforun sağlanması, sadece annenin rahatlığı için değil, emzirme gibi anne-bebek sağlığına katkı sunan davranışların sürekliliği için de kritik bir öneme sahiptir.

Bu çalışmada, doğum sonrası konfor düzeyini etkileyen faktörlerden biri olarak emzirme öz-yeterlilik düzeyinin anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Emzirme öz-yeterliliği ile konfor arasındaki pozitif ilişki, kadının emzirme sürecine yönelik özgüveninin genel iyilik hali ve doğum sonrası uyum sürecini desteklediğini göstermektedir. Bu bulgular, doğum sonrası bakım uygulamalarının yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda psikososyal boyutlarıyla da bütüncül olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Çalışmada yaş ve gebelik sayısı gibi bireysel faktörlerin, hem emzirme öz-yeterliliği hem de konfor düzeyi üzerinde etkili olduğu gözlenmiştir. 30 yaş ve üzeri annelerde ölçek puanların daha yüksek olması, deneyimsel birikimin olumlu etkisini göstermektedir. Ancak literatürde bu konuda farklı sonuçlar da bildirilmektedir. Bazı çalışmalarda, daha genç yaşta doğum yapan kadınların daha yüksek konfor yaşadığı belirtilmiştir (Birgili, 2020; Çırlak ve Erdemir, 2013). Bu farklılıklar, örneklem yapısı, ölçek tercihleri ve kültürel dinamiklerle ilişkili olabilir. Aynı şekilde, çalışmayan annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeylerinin daha yüksek bulunması, bu annelerin zamansal esnekliğe ve geleneksel bakım pratiklerine daha yakın olmalarıyla ilişkilendirilebilir. Ancak çalışan annelerde de benzer düzeyde öz-yeterlilik bildiren çalışmalar vardır (Küçükoğlu ve Çelebioğlu, 2014). Bu nedenle, annelerin yaşam tarzlarına uygun bireyselleştirilmiş destek uygulamaları geliştirilmelidir.

Çalışmada, gelir durumu ile doğum sonu konfor düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, yüksek gelir düzeyine sahip olmanın doğum sonrası konfor üzerinde tek başına belirleyici olmadığını göstermektedir. Nitekim, Çapık ve arkadaşları (2014) da bazı kadınlarda yüksek gelir düzeyine rağmen konforun düşük olabileceğini; bunun beklentilerin yüksekliği ve sosyal izolasyon gibi faktörlerle ilişkili olabileceğini ifade etmiştir.

Benzer şekilde, çalışmada aile tipi ile doğum sonu konfor düzeyi arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, Pınar ve arkadaşları (2009) geniş ailede yaşayan kadınların daha yüksek konfor yaşadığını belirtmiştir. Bu durum, mevcut çalışmanın yüksek gelir düzeyine sahip bireylerin başvurduğu tek bir merkezde yürütülmesinden kaynaklı olarak genellenebilirliğini sınırlayabilir. Bu nedenle, farklı sosyoekonomik ve kültürel gruplarla yapılacak ileri araştırmalar, doğum sonrası konforu etkileyen faktörlerin daha bütüncül değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Çalışmada, gebeliğin planlı olma durumunun doğum sonrası konfor düzeyini istatistiksel olarak anlamlı şekilde etkilediği; ancak emzirme öz-yeterlilik puanları açısından anlamlı bir fark oluşturmadığı belirlenmiştir. Planlı gebelik yaşayan annelerin daha yüksek konfor düzeyine sahip olmaları, bu bireylerin gebelik sürecine hem fizyolojik hem de psikolojik olarak daha hazırlıklı başlamalarıyla ilişkilendirilebilir. Literatürde de benzer bulgulara rastlanmaktadır. Akgün ve Aksoy (2020) ile Meyling (2023), planlı gebeliklerin doğum sonrası adaptasyonu kolaylaştırdığını ve annenin emzirme sürecine dair öz-yeterliliğini artırabileceğini belirtmiştir. Öte yandan, Bahk ve ark. (2015), plansız gebeliklerin artan kaygı, düşük bakım motivasyonu ve emzirmeye yönelik isteksizlik gibi psikososyal olumsuzluklarla ilişkili olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda, planlı gebeliklerin yalnızca gebelik sürecine değil; doğum sonrası bakım kalitesi, anne-bebek bağlanması ve emzirme davranışları gibi çok boyutlu sonuçlara da olumlu katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, gebelik öncesi danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve planlı gebeliklerin desteklenmesi, anne sağlığını ve doğum sonrası süreci güçlendirmeye yönelik önemli bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Çalışma bulguları, doğum şeklinin doğum sonrası konfor üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle vajinal doğum yapan annelerin doğum sonrası konfor düzeylerinin, sezaryenle doğum yapan annelere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durum, vajinal doğumun erken mobilizasyonu teşvik etmesi, ağrı düzeyini azaltması ve annenin fiziksel işlevselliğini daha kısa sürede yeniden kazanmasıyla ilişkilendirilmektedir (Şahin ve Sinan, 2021; Çapık ve ark., 2014; Sis Çelik ve Çelik, 2020; Fata ve ark., 2022). Bu fark yalnızca fiziksel konforla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda emzirme sürecine yansıyan psikolojik ve davranışsal sonuçları da içermektedir. Nitekim çalışmada, doğum şekline bağlı olarak emzirme öz-yeterlilik puanlarında anlamlı farklılık saptanmış; vajinal doğum yapan annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatür, doğum sonrası erken anne-bebek teması, zamanında başlatılan ilk emzirme ve annenin hareket serbestliği gibi faktörlerin, emzirme sürecindeki özgüven ve öz-yeterlilik algısını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Tamang ve ark., 2020; Bai ve ark., 2019). Bu bağlamda, doğum şeklinin yalnızca obstetrik sonuçlar açısından değil; annenin psikososyal uyumu, emzirme davranışları ve genel doğum sonrası iyilik hali açısından da bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi gerektiği açıktır. Özellikle doğuma hazırlık eğitimlerinde bu farklılıkların vurgulanması, kadınların doğum sonrası sürece daha bilinçli ve hazırlıklı yaklaşmalarına katkı sağlayacaktır.

Doğum sonrası hastanede kalış süresi ile doğum sonu konfor düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. En yüksek konfor

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

puanlarının 24 saat hastanede kalan annelerde elde edilmesine karşın, 48 saat ve üzeri kalan annelerin de 36 saat kalanlara göre daha yüksek konfor düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Bu durum, hastane ortamında sağlanan profesyonel destek, güvenli koşullar ve bakım yükünün azalmasının, maternal konfor üzerinde olumlu etkiler yaratabileceğini göstermektedir (Özkan ve ark., 2024; Bozkurt ve ark., 2019; Öztürk ve ark., 2021). Buna karşılık, kalış süresi ile emzirme öz-yeterlilik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak 36 saat kalan annelerin emzirme öz-yeterlilik puanlarının daha yüksek olması, bakım süresinden ziyade verilen desteğin içeriği ve kalitesinin belirleyici olabileceğini düşündürmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, doğum sonrası bakımın bireyselleştirilerek planlanması ve emzirme sürecine özgü destek uygulamalarının yaygınlaştırılması hem maternal konforu hem de emzirme sürecine yönelik güveni artırmada etkili bir yaklaşım olabilir.

Doğum sonrası dönemde yardıma ihtiyaç duymayan annelerin hem DSKÖ toplam puanlarının hem de fiziksel ve sosyokültürel konfor alt boyut puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, annenin fiziksel bağımsızlığı ve çevresel desteğe olan ihtiyaç düzeyinin, genel konfor algısını doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir. Literatürde de doğum sonrası dönemin anneler açısından hem fizyolojik hem de psikolojik olarak hassas bir süreç olduğu; özellikle sezaryen sonrası mobilizasyon ve öz bakım gibi temel işlevlerde yardım gereksiniminin yaygın olduğu bildirilmektedir (Akgün ve ark., 2023; Duran ve Vural, 2023). Benzer şekilde, çalışmada doğum sonrası dönemde yardım almayan annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p=0.013$). Bu bulgu, annenin doğum sonrası süreci bağımsız şekilde yönetebilme becerisi ve bebeğinin bakımına dair duyduğu özgüvenin, emzirme davranışlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Literatürde incelendiğinde, bireysel bakım yeterliliğinin, yani annenin hem kendine hem de bebeğine bakım verme yetkinliği ile psikolojik iyi oluş halinin, emzirme öz-yeterliliğiyle pozitif yönde ilişkili olduğu bildirilmektedir (Iliadou ve ark., 2024; De Moraes ve ark., 2024). Annelerin kendi yeterliliklerine olan inançları arttıkça, emzirme sürecinde daha başarılı, kararlı ve istikrarlı bir tutum sergiledikleri gözlemlenmektedir. Ayrıca, Demeke ve arkadaşları (2025) da annelerin emzirme öz-yeterliliğini artıran temel unsurlar arasında sosyal destek, önceki emzirme deneyimi ve doğum sonrası bakım yeterliliğini vurgulamıştır.

Çalışmamızda, gebelik sürecinde doğuma hazırlık eğitimi alan annelerin doğum sonrası dönemi daha olumlu deneyimledikleri hem DSKÖ toplam puanları hem de EÖYÖ toplam puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum, doğuma hazırlık eğitimlerinin yalnızca bilgi kazandırmakla kalmayıp, annenin fiziksel ve psikolojik açıdan sürece daha hazır olmasını sağladığını göstermektedir. Emzirme öz-yeterliliğini annenin kendi emzirme becerisine olan inancı olarak tanımlamış ve bu algının doğum öncesi hazırlıkla ilişkili olduğunu belirtmiştir (Creedy ve ark., 2003). Benzer şekilde, yapılan sistematik derlemede, ebelikte verilen eğitimlerin doğum sonrası bakım kalitesi ve emzirme sürecine yaklaşım üzerinde olumlu etkiler yarattığını bildirmiştir (Rozmus ve ark., 2024).

Çalışmada ayrıca, annelerin doğum sonrası duygusal durumlarının da konfor ve emzirme öz-yeterliliğini anlamlı biçimde etkilediği görülmüştür. Kendini mutlu ve heyecanlı hisseden annelerin puanları, üzgün veya çaresiz hissedenlere kıyasla daha yüksektir. Bu bulgu, doğum sonrası psikolojik iyilik halinin annenin uyum süreci açısından belirleyici olduğunu göstermektedir (Yang ve ark., 2022; Thiel ve ark., 2020).

Bununla birlikte, eş desteği de özellikle psikospiritüel ve sosyokültürel konfor üzerinde etkili bir faktör olarak öne çıkmıştır. Eşi tarafından desteklenen annelerin doğum sonrası süreci daha olumlu deneyimledikleri ve kendilerini daha güvende hissettikleri gözlenmiştir. Bu sonuç, doğum sonrası bakımda aile desteğinin önemini vurgulamaktadır (Yang ve ark., 2022; Ahmadpour ve ark., 2023). Sonuç olarak, doğum sonrası konfor ve emzirme öz-yeterliliği; annenin bireysel yeterliliği, gebelikte aldığı eğitim, duygusal durumu ve sosyal desteği gibi çok yönlü etkenlerden etkilenmektedir. Bu nedenle, doğuma hazırlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması, psikososyal desteklerin güçlendirilmesi ve aile katılımının teşvik edilmesi, anne-bebek sağlığını desteklemede önemli katkılar sağlayabilir.

Çalışmada DSKÖ toplam ve alt ölçek puanları ile EÖYÖ puanı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Doğum sonrası konfor düzeyinin, emzirme öz-yeterliliği üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Işık ve ark. (2018) ve Türkmen ve ark. (2020), doğum sonrası konforun

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

emzirme öz-yeterliliğini artırdığını bildirmiştir. Çalışmada annelerin emzirme öz-yeterlilik puan ortalamasının 52.64±9.12 ile ortalamanın üzerinde olduğu bulunmuştur. Literatürde, 50 puanın altında olan annelerin emzirme konusunda yetersiz olduğu, danışmanlık desteği verilen annelerde emzirme öz-yeterliliğinin arttığı bildirilmektedir (Nanishi et al., 2015). Bu bulgu, emzirme danışmanlığının doğum sonrası bakım sürecinde mutlaka yer alması gerektiğini göstermekte, emzirmenin sürekliliğini sağlamak için destekleyici hemşirelik girişimlerinin önemini ortaya koymaktadır.

Çalışmada ayrıca, yüksek doğum sonu konfor düzeyine sahip annelerin emzirme başarısı ve emzirme sürelerinin daha uzun olduğu görülmüştür. Aksoy Derya ve Pasinlioğlu (2017) ve Pınar ve ark. (2009) da benzer şekilde, yüksek konfor düzeyinin emzirme başarısını artırdığını ifade etmektedir (Aksoy Derya ve Pasinlioğlu, 2017; Pınar et al., 2009). Ahmed ve ark. (2020), Işık ve ark. (2018) ve Özkan ve ark. (2024) tarafından yapılan çalışmalarda da doğum sonu konfor ve emzirme öz-yeterlilik puanları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Bu bulgular, doğum sonrası bakımın yalnızca annenin fiziksel ihtiyaçlarını değil, emzirme sürecine uyumunu da kapsayacak şekilde planlanması gerektiğini göstermektedir (Ahmed ve ark., 2020; Işık ve ark., 2018; Özkan ve ark., 2024).

Bu çalışmada, emzirme öz-yeterlilik düzeyinin doğum sonrası konforun en güçlü yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Bu durum, doğum sonrası dönemde annelerin kendilerine ve emzirme sürecine yönelik güvenlerinin, genel iyilik halleri üzerinde belirleyici bir etkisi olabileceğini düşündürmektedir. Meier ve ark. (2013), emzirme konusunda yeterli hissetmenin, annenin doğum sonrası stresini azalttığını ve konfor algısını artırdığını belirtmiştir. Benzer şekilde, McQueen ve Dennis (2007), emzirme öz-yeterliliği yüksek olan annelerin doğum sonrası döneme daha hızlı uyum sağladığını bildirmiştir. Yüksek emzirme öz-yeterliliği, annelerin doğum sonrası döneme daha hızlı ve sağlıklı uyum sağlamalarını desteklemektedir. Literatürde, emzirme öz-yeterliliği düzeyinin yalnızca emzirme başarısı ile değil, aynı zamanda psikolojik iyi oluş, uyku kalitesi, depresyon düzeyi ve sosyal destek algısı gibi çeşitli faktörlerle ilişkili olduğu gösterilmiştir (Konukbay ve ark., 2024; Çankaya ve Ataş, 2023). Henshaw ve ark. (2015) ise, yüksek emzirme öz-yeterliliği olan annelerin daha olumlu duygudurum özellikleri sergilediğini ve emzirme sürecinde daha başarılı olduğunu belirtmiştir. Bu bulgular, doğum sonrası dönemde annelerin yalnızca fiziksel değil, psikososyal olarak da desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

Çalışmamızda ayrıca vajinal doğum yapmış olmak, planlı gebelik ve epizyotomi uygulanmaması da konfor düzeyini anlamlı şekilde etkilemiştir. Bu bulgu, doğumun türü ve yönetiminin yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal düzeyde de etkiler yarattığını göstermektedir. Literatürde vajinal doğumun, sezaryene kıyasla daha kısa iyileşme süresi, daha az komplikasyon ve daha yüksek doğum memnuniyeti ile ilişkilendirildiği bildirilmektedir (Rowlands ve Redshaw, 2012). Planlı gebeliklerin ise annenin gebeliğe hazırlıklı olmasını sağladığı, bunun da doğum sonrası konfor ve ebeveynlik becerileri üzerinde olumlu etkiler yarattığı vurgulanmaktadır (Meyling, 2023; Bahk ve ark., 2015). Epizyotomiye ilişkin olarak ise, bu müdahalenin ağrı, hareket kısıtlılığı ve psikolojik rahatsızlık gibi etkiler yarattığı; bu nedenle konforu azalttığı bildirilmiştir (Hartmann ve ark., 2005). Bulgularımız, doğum sonrası konforun yalnızca fizyolojik değil, aynı zamanda psikososyal faktörlerden de etkilendiğini ortaya koymakta; doğum yönetimi, emzirme desteği ve bireysel hazırlığın konfor açısından bütüncül olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Doğum sonrası bakımın kalitesini artırmak için, emzirme öz-yeterliliğini destekleyen hemşirelik ve ebelik uygulamalarının doğum sonrası konforla bütüncül biçimde ele alınması gerekmektedir. Literatürde önerilen uygulamalar arasında bireyselleştirilmiş bakım, ağrı yönetimi, erken mobilizasyon, emzirme danışmanlığı, psikososyal destek sağlanması, eş ve aile katılımının teşvik edilmesi yer almaktadır (Altuntuğ ve Ege, 2013; Aksoy Derya ve Pasinlioğlu, 2017; Nanishi ve ark., 2015; WHO, 2013). Ayrıca, doğum sonrası dönemde annenin ev ziyareti, telefon görüşmeleri veya çevrimiçi takip yoluyla izlenmesi, bakımın sürekliliğini sağlayarak karşılaşılabilecek sorunlara erken müdahale imkânı sunmaktadır.

Çalışmamızda, annelerin emzirme öz-yeterlilik puan ortalamasının 52.64±9.12 olduğu bulunmuştur. Literatürde 50 puanın altı yetersiz öz-yeterlilik olarak değerlendirilmekte, danışmanlık hizmeti verilen annelerde puanların anlamlı biçimde yükseldiği bildirilmektedir (Nanishi ve ark., 2015). Bu bağlamda, doğum sonrası bakımda emzirme öz-yeterliliğini artırmayı hedefleyen yapılandırılmış destek programlarının uygulanması hem emzirme başarısını hem de annenin genel konfor algısını olumlu yönde etkileyebilir.

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Gebelik döneminde başlayan emzirme eğitimi programları, annenin sürece daha bilinçli hazırlanmasını sağlamakta ve doğum sonrası uyumu kolaylaştırmaktadır. Bunlara ek olarak, doğum sonrası dönemde annenin bakım sürecinin evde ziyaret, telefon görüşmesi veya çevrim içi iletişimle izlenmesi, karşılaşılabilecek sorunlara yönelik erken müdahale imkânı sunmakta ve bakım sürekliliğini desteklemektedir (Bozkurt ve Bilgiç, 2024). Yine, doğum öncesi dönemde aileye yönelik profesyonel emzirme eğitiminin, annenin doğum sonrası döneme adaptasyonu ve emzirme yetkinliği üzerinde pozitif etkileri olduğu gösterilmiştir (Gao ve ark., 2022).

Sonuç olarak, emzirme öz-yeterliliği ile doğum sonu konfor arasındaki ilişki, emzirme davranışlarının yalnızca bebek sağlığı açısından değil, annenin genel doğum sonrası uyumu ve iyilik hali açısından da kritik bir belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, doğum sonrası konforu artırmayı amaçlayan kanıta dayalı bakım uygulamalarının, emzirme destek stratejileriyle entegre edilmesi önemli bir gerekliliktir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, doğum sonu konfor düzeyinin emzirme öz-yeterliliği üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Doğum şekli, gebelik planlama durumu, hastanede kalış süresi, emzirme eğitimi ve sosyal destek gibi faktörlerin hem doğum sonu konforu hem de emzirme başarısı üzerinde belirleyici olduğu görülmüştür. Bulgular, doğum sonrası bakımın yalnızca fiziksel iyilik halini değil, emzirme sürecine uyumu da güçlendirecek şekilde bütüncül olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Bu doğrultuda öneriler:

•Sağlık profesyonellerinin, doğum sonrası dönemde konfor artırıcı hemşirelik girişimleri konusunda eğitilmesi,

•Hastane ortamı ve hizmet kalitesinin iyileştirilerek anne konforunun artırılması,

•Birebir hemşirelik ve ebelik bakımının güçlendirilmesi,

•Emzirme deneyimi olmayan annelere yapılandırılmış emzirme eğitimi verilmesi,

•Emzirme sorunlarının çözümü için danışmanlık ve destek hizmetlerinin sunulması,

•Türkiye'nin kültürel yapısı doğrultusunda doğum sonu eş ve aile desteğinin artırılmasına yönelik planlamalar yapılması,

•Taburculuk sonrası bakımın ev ziyareti veya telefon danışmanlığı yoluyla sürdürülmesi önerilmektedir.

•Sonuç olarak, doğum sonrası bakım süreçlerinin kanıta dayalı hemşirelik girişimleriyle güçlendirilmesi hem anne konforunu hem de emzirme başarısını artırmada kritik rol oynamaktadır.

Teşekkür

Bu araştırmaya katılarak katkı sağlayan tüm annelere ve araştırmanın yapılmasına izin veren kurum yöneticilerine teşekkür ederiz.

Araştırmanın Etik Yönü/Ethics Committee Approval: Çalışma tanımlayıcı kesitsel türde yapılmıştır. Bu çalışma için etik kurul onayı İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Karar Tarihi:17.12.2021 Karar No:1245).
Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.
Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: İGK, GK; Tasarım: İGK; Danışmanlık: İGK; Toplama: İGK; Veri işleme: İGK; Analiz ve/veya Yorum: İGK, GK ; Kaynak tarama: İGK, GK; Makalenin Yazımı: İGK; Eleştirel inceleme: GK
Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.
Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Bu çalışma, doğum sonrası konfor ile emzirme öz-yeterliliği arasındaki ilişkiyi birlikte ele alarak, bu iki önemli kavramın birbiriyle etkileşimini ortaya koyması açısından literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.
- Çalışma, ebelik ve hemşirelik alanında doğum sonrası bakımın bireyselleştirilmesi ve çok yönlü planlanmasına yönelik özgün kanıtlar sunmaktadır.
- Emzirme başarısını artırmada konforu güçlendirmenin kritik rolünü göstermiştir.
- Emzirme danışmanlığı, ağrı yönetimi, erken mobilizasyon, psikososyal destek ve taburculuk sonrası izlem gibi kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının etkisini vurgulamıştır.
- Sağlık profesyonellerine, doğum sonrası bakım hizmetlerinin bütüncül ve kanıta dayalı yaklaşımlarla geliştirilmesine yönelik yol gösterici bilgiler sunmuştur.

Kaynaklar

Ahmadpour, P., Curry, C., Jahanfar, S., Nikanfar, R., & Mirghafourvand, M. (2023). Family and spousal support are associated with higher levels of maternal functioning in a study of Iranian postpartum women.

Journal of Clinical Medicine, 12(7), 2718. https://doi.org/10.3390/jcm12072718

Ahmed AA, Hassan AK, Mohamed S.H, Hamad MAE. (2020). Self-efficacy of postpartum mothers toward breastfeeding and the affecting factors. American Journal of Nursing Research 8(3), 352–360. https://doi.org/10.12691/AJNR-8-3-5.

Akgün M, Akpınar A, Yangın HB, Boz İ. (2023). The Effect of Birth Types on Postpartum Comfort Level in Pregnant Women. Akdeniz Tıp Dergisi, 9(3), 232-240.

Akgün Ö, Aksoy ÖD. (2020). Determination of mothers' postpartum comfort levels and affecting factors. Journal of Contemporary Medicine, 10(3), 385-393. https://doi.org/10.16899/JCM.695648

Aksoy DY, Pasinlioğlu T. (2017). The effect of nursing care based on comfort theory on women's postpartum comfort levels after caesarean sections. International Journal of Nursing Knowledge, 28(3), 138-144. https://doi.org/10.1111/2047-3095.12122

Altuntuğ K, Ege E. (2013). Sağlık eğitiminin annelerin taburculuğa hazır oluş, doğum sonu güçlük yaşama ve yaşam kalitesine etkisi. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 15(2), 45-56.

Aluş TM, Okumuş H, Dennis CL. (2010). Translation and psychometric assessment of the Breastfeeding Self-Efficacy Scale—Short Form among pregnant and postnatal women in Turkey. Midwifery, 26(1), 101-108. https://doi.org/10.1016/j.midw.2008.04.002

Bahk J, Yun SC, Kim YM, Khang YH. (2015). Impact of unintended pregnancy on maternal mental health: a causal analysis using follow up data of the Panel Study on Korean Children (PSKC). BMC pregnancy and childbirth, 15, 1-12.

Bai DL, Fong DYT, Tarrant M. (2019). Previous breastfeeding experience and duration of exclusive breastfeeding in multiparous mothers. Birth, 46(3), 368–375. https://doi.org/10.1111/birt.12400

Birgili F. (2020). Doğum yapan kadınların doğum sonu konforu ve etkileyen faktörler. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences, 23(3), 351-360. https://doi.org/10.17049/ataunihem.484941

Bozkurt D, Hadımlı A, Can ÖH, Akmeşe BZ. (2019). Annelerin postpartum dönemde hastaneden taburculuğa hazır oluşluğu ve etkileyen faktörler. Medical Sciences, 14(3), 175-188. https://doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.3.1B0080

Bozkurt G, Bilgiç F. (2024). Effect of online infant care training and postpartum counseling based on Meleis' transition theory on mothers' readiness for care and breastfeeding: a randomized controlled trial. Clinical and Experimental Pediatrics, 67, 521-530. https://doi.org/10.3345/cep.2024.00423

Can EK, Apay SE. (2020). Doğum şekli: Doğum sonu konfor ve doğumdan memnuniyet düzeylerini etkiler mi? İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi, 8(3), 547-565.

Creedy DK, Dennis CL, Blyth R, Moyle W, Pratt J, De Vries SM. (2003). Psychometric characteristics of the breastfeeding self-efficacy scale: Data from an Australian sample. Research in Nursing & Health, 26(2), 143-152.

Çankaya S, Ataş, A. (2023). The relationship of psychological well-being and cognitive emotions with breastfeeding self-efficacy in mothers in the postpartum period. Developmental Psychobiology, 65(3), e22371. https://doi.org/10.1002/dev.22371

Çapık A, Özkan H, Apay SE. (2014). Lohusaların doğum sonu konfor düzeyleri ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi. Erişim: https://milet.adm.deu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12397/4664

Çırlak A, Erdemir F. (2013). Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde yatan bebeklerin ebeveynlerinin rahatlık düzeyi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 16(2), 73-81.

De Moraes G, Christoffel M, Machineski G, De Oliveira Toso B, Linares A, Viera C. (2024). Breastfeeding mothers' self-confidence: A mixed-method study. Australian Journal of Advanced Nursing. https://doi.org/10.37464/2024.413.765

Demeke T, Firetsidk Y, Nigussiee L, Belachew T, Bagilkar V, Abageda M. (2025). Breastfeeding self-efficacy status and associated factors among postpartum mothers at Hadiya Zone public hospitals, Southern Ethiopia. PLOS ONE, 20. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0317763

Dennis CL, Faux S. (1999). Development and psychometric testing of the Breastfeeding Self-Efficacy Scale. Research in nursing & health, 22(5), 399-409.

Derya YA, Akça E, Kamalak H, Gökbulut N. (2021). Doğum sayısı, doğum şekli ve gebeliğin planlı olma durumunun lohusalarda posttravmatik gelişim ve konfora etkisi. Mersin University Journal of Health Sciences, 14(3), 366-377. https://doi.org/10.26559/mersinsbd.828603

Duran S, Vural G. (2023). Problems experienced by the mothers in post-cesarean period: A narrative review. Iranian Journal of Public Health, 52(10), 2036.

Fata S, Tokat, MA, Akbağ NNA, Ekinci F. (2022). Doğum şekli ve pariteye göre doğum memnuniyeti ile doğum sonu konfor ilişkisi. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 16(1), 179-188.

Gao H, Liu S, Li Y, An J, Ding S, Chen Y, Wang J. Zhang Y. (2022). Aileye yönelik doğum öncesi profesyonel emzirme eğitiminin etkileri. Bilimsel Raporlar, 12. https://doi.org/10.1038/s41598-022-095 86-y

Gürcüoğlu EA, Vural G. (2023). Annelerin doğum sonu dönemde hastanede verilen ebelik/hemşirelik bakımından memnuniyetleri. Gazi Medical Journal, 29(1), 34–40.

Hartmann K, Viswanathan M, Palmieri R, Gartlehner G, Thorp J, Lohr KN. (2005). Outcomes of routine

episiotomy: A systematic review. JAMA, 293(17), 2141–2148. https://doi.org/10.1001/jama.293.17.2141

Henshaw E, Fried R, Siskind E, Newhouse L, Cooper M. (2015). Breastfeeding self-efficacy, mood, and breastfeeding outcomes among primiparous women. Journal of Human Lactation, 31(4), 511–518. https://doi.org/10.1177/0890334415579654

Iliadou M, Dagla M, Gourounti K, Pechlivani F, Antsaklis P, Palaska E, Mrvoljak-Theodoropoulou I, Brani P, Drakakis P. (2024). Mothers' Breastfeeding Self-Efficacy after a High-Risk or Normal Pregnancy: A Greek Longitudinal Cohort Study. European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 14, 1803-1820. https://doi.org/10.3390/ejihpe14060119

Işık G, Cetişli NE, Başkaya VA. (2018). Doğum şekline göre annelerin postpartum ağrı, yorgunluk düzeyleri ve emzirme öz-yeterlilikleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 11(3), 224-232.

Karakaplan S, Yıldız H. (2010). Doğum sonu konfor ölçeği geliştirme çalışması. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3(1), 55-65.

Kartal B, Kaplan B, Buldu A, Ateş CS, Ekinci E. (2015). Doğum sonu dönemdeki kadınların emzirme özellikleri ve bunu etkileyen meme sorunları. İzmir Üniversitesi Tıp Dergisi, 1(1), 1-10.

Keloglan S, Yilmaz A, Gumus K. (2018). Factors affecting mothers' breastfeeding. International Journal of Caring Sciences, 11, 1–225

Kolcaba K. (2003). Comfort theory and practice: A vision for holistic health care and research. Springer Publishing Company.

Konukbay D, Öksüz E, Güvenç G. (2024). Breastfeeding self-efficacy in terms of sleep quality, perceived social support, depression and certain variables: A cross-sectional study of postpartum women in Turkey. BMC Pregnancy and Childbirth, 24, Article 64. https://doi.org/10.1186/s12884-024-06456-5

Küçükoğlu S, Çelebioğlu A. (2014). Hasta yenidoğanların annelerinin emzirme öz-yeterlilik düzeyi ve emzirme başarılarının incelenmesi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2(1).

Maleki-Saghooni N, Amel Barez M, Karimi FZ. (2019). Investigation of the relationship between social support and breastfeeding self-efficacy in primiparous breastfeeding mothers. The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine, 33(18), 3097–3102. https://doi.org/10.1080/14767058.2019.1568986.

McQueen, K. A., & Dennis, C. L. (2007). Predictors of breastfeeding self-efficacy among adolescent mothers. Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing, 36(5), 472-483. https://doi.org/10.1111/j.1552-6909.2007.00174.x

Meier PP, Patel AL, Wright K, Engstrom JL. (2013). Management of breastfeeding during and after the maternity hospitalization for late preterm infants. Clinics in Perinatology, 40(4), 689-705. https://doi.org/10.1016/j.clp.2013.07.013

Meyling MMG, Frieling ME, Vervoort JP, Feijen-de Jong, EI, Jansen DE. (2023). Health problems experienced by women during the first year postpartum: A systematic review. European Journal of Midwifery, 18(7),42. https://doi.org/10.18332/ejm/173417

Meyling K. (2023). Psychological preparedness and maternal outcomes in planned vs. unplanned pregnancies: A qualitative review. Maternal and Child Health Journal, 27(2), 210-220.

Nanishi K, Green J, Taguri M, Jimba M. (2015). Determining a cut-off point for scores of the breastfeeding self-efficacy scale-short form: Secondary data analysis of an intervention study in Japan. PLoS One, 10(6). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0129698

Özkan H, Aktaş EO, Işık HK. (2024). The effect of mode of delivery on postpartum comfort level and breastfeeding self-efficacy: a systematic review and meta-analysis. Maternal Health, Neonatology and Perinatology, 10(1), 17.

Öztürk R, Yağız R, Er Güneri S. (2021). Doğum yapan kadınların konfor ve taburculuğa hazır oluşluk düzeylerinin incelenmesi. Batı Karadeniz Tıp Dergisi, 5(2), 272-80. https://doi.org/10.29058/mjwbs.899957

Pınar G, Doğan N, Algıer L, Kaya N, Çakmak F. (2009). Annelerin doğum sonu konforunu etkileyen faktörler. Dicle Medical Journal, 36(3), 184-190.

Rowlands S, Redshaw M. (2012). Mode of birth and women's psychological and physical wellbeing in the postnatal period. BMC Pregnancy and Childbirth, 12, 138. https://doi.org/10.1186/1471-2393-12-138

Rozmus C, Oggero M, LoBiondo-Wood G. (2024). Doğum Öncesi Emzirme Eğitiminin 12 Haftadan Sonraki Emzirme Süresine Etkileri: Sistematik Bir İnceleme. Sağlık Eğitimi ve Davranış , 51, 665-676. https://doi.org/10.1177/10901981231220668

Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü 2023. Doğum sonu bakım yönetim rehberi. Erişim tarihi:01.01.25, https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr

Sis Çelik A, Çelik EC. (2020). Do delivery method and anesthesia type at delivery affect postnatal comfort levels? Journal of Academic Research in Nursing. https://doi.org/10.5222/JAREN.2020.46704

Şahin S, Sinan O. (2021). Investigation of mothers' postpartum breastfeeding and comfort conditions. Health Care for Women International, 42(4-6), 913-924. https://doi.org/10.1080/07399332.2021.1883022

Tamang, M., Bhandari, R., & Paudel, R. (2020). Mode of delivery and its association with exclusive breastfeeding practice in Nepal. BMC Pregnancy and Childbirth, 20(1), 1–8. https://doi.org/10.1186/s12884-020-03011-3

Ordu University J Nurs Stud
2026, 9(4), 631-645
DOI:1038108/ouhcd.1591929

Terzi B, Kaya N. (2017). Konfor kuramı ve analizi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 20(1). https://doi.org/10.02.2017

Thiel F, Dekel S, Dishy G, Berman Z, Chan S. (2020). Maternal psychological growth following childbirth. Archives of Women's Mental Health, 24, 313-320. https://doi.org/10.1007/s00737-020-01053-9

Tutton E, Seers K. (2003). An exploration of the concept of comfort. Journal of Clinical Nursing, 12(5), https://doi.org/10.1046/j.1365-2702.200.x

Türkmen H, Yalnız DH, Akın B. (2020). The effect of labor comfort on traumatic childbirth perception, post-traumatic stress disorder, and breastfeeding. Breastfeeding Medicine, 15(12), 779–788. https://doi.org/10.1089/BFM.2020.0138

Yang F, Zhang S, Zhang H, He S. (2022). Affective well-being of Chinese urban postpartum women: predictive effect of spousal support and maternal role adaptation. Archives of Women's Mental Health, 25, 781- 788. https://doi.org/10.1007/s00737-022-01240-w

Yıldız D, Akbayrak N. (2014). Doğum sonrası primipar annelere verilen eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin bebek bakımı, kaygı düzeyleri ve annelik rolüne etkisi. Gülhane Medical Journal, 56(1),36-41.